

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2240/2016
14.09.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Рњаковић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4294/16 од 15.06.2016. године, у седници већа одржаној дана 14.09.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4294/16 од 15.06.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 422/15 од 22.02.2016. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је утврђено да је ништава одредба уговора о кредиту за куповину непокретности бр. ..., закљученог 06.04.2009. године између тужиле и тужене банке и то одредба члана 13. став 2. у делу којим је наведено: „за све што овим уговором није посебно регулисано примењиваће се акта пословне политике”. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев у делу којим је тужиља тражила да се утврди да је ништав уговор о кредиту за куповину непокретности бр. ..., закључен 06.04.2009. године између тужиле и тужене банке, изузев одредбе из става 1. изреке ове пресуде. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка од 48.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4294/16 од 15.06.2016. године, жалба тужиле је одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена у ставу другом и трећем изреке.

Против наведене правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиља је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, парничне странке су 06.04.2009. године закључиле уговор о кредиту за куповину непокретности, којим је тужена банка одобрила тужиљи кредит за куповину тачно одређеног стана, у висини од 121.000,00 CHF у динарској противвредности по куповном курсу банке важећем на дан пуштања кредита у течај. Овим уговором тужиља, као корисник кредита, обавезала се да одобрени кредит врати у року од 30 година, у 360 месечних рата, чија се висина обрачунава по продајном курсу тужене банке на дан доспећа рате, као и да плати камату која важи за период за који се обрачунава, по стопи на нивоу тромесечног CHF либора увећаног за фиксну маржу од 4% поена на годишњем нивоу, што у моменту закључења уговора износи 4,69% на годишњем нивоу. Уговором је одређено да ће се каматна стопа прилагођавати квартално, у складу са променама тромесечног CHF либора увећаног за 4%, а да ће се обрачун камате, који се урачунава у износ месечног анuitета, вршити применом комфорне методе. Анексом од 24.06.2013. године, висина марже утврђена је на 3,66% поена и одређено да се обрачун камате врши пропорционалним методом, на основу стварног броја дана у месецу и стварног броја дана у години. Одредбом члана 9. став 1. Уговора, тужиља се обавезала и да на све доспеле а у року неизмирене обавезе према туженој банци, плати законску затезну камату до момента исплате. Међутим, одредбом члана 13. став 1. и 2. Уговора, одређено је да ће се све његове евентуалне измене и допуне регулисати писменим анексом, а све што тим уговором није посебно регулисано, примењиваће се законски прописи и акти пословне политике банке. Утврђено је и да је тужиља пре потписивања уговора добила његов текст, прочитала га и упознала се са битним елементима уговора, да је службеник банке упозорио тужиљу на могућност не тако значајног варирања каматне стопе, што је тужиља разумела да ће доћи до малих осцилација, у неком периоду навише, у неком – наниже, па је изабрала да узме кредит код тужене банке, јер је имала најбољу камату. Међутим, утврђено је и да је приликом враћања кредита - прва рата износила 32.000,00 динара, а да иста сада износи 63.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови побијаном одлуком, правилном применом материјалног права, закључују да је ништава одредба члана 13. став 2. уговора о кредиту и то у делу којим је одређено да ће се „за све што овим уговором није посебно регулисано примењивати акта пословне политике банке”, али да ништавост ове одредбе у наведеном делу нема за последицу и ништавост уговора у целости.

Наиме, одредбом члана 105. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ништавост неке одредбе уговора не повлачи ништавост и самог уговора, ако он може опстати без ништаве одредбе, и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен. Применом става 2. истог члана, уговор ће остати на снази чак и ако је ништава одредба била услов или одлучујућа побуда уговора, у случају кад је ништавост установљена управо да би уговор био ослобођен те одредбе и важио без ње.

Тачни су наводи ревизије да је, применом члана 1065. ЗОО, камата битан елемент уговора о кредиту. У конкретном случају, предметни уговор, у члану 3 став 1. и 2, садржи одредбу о камати, у смислу наведене законске одредбе, којом је, корисник кредита преузео обавезу да почев од дана пуштања кредита у течај, на дуговану главницу кредита, банци плати и камату по ефективној каматној стопи, која на дан закључења уговора износи 4,69% на годишњем нивоу. Та одредба уговора није ништава, јер је висина каматне стопе номинално одређена, а њена промена везана за промену ефективне каматне стопе, односно података који се јавно објављују, тако да су познати обема уговорним странама. Управо овако одређена висина камате била је одлучујућа побуда за закључење оспореног уговора зато што је очигледно била повољнија од камате коју су за ту врсту уговора о кредиту нудиле друге банке.

Међутим, одредба члана 13. став 2. уговора о кредиту, којом је предвиђено право тужене банке да мења висину уговорне камате у складу са актима своје пословне политике, по оцени Врховног касационог суда није била ни услов нити одлучујућа побуда за тужиљу да управо са туженом банком закључи уговор о кредиту, па имајући у виду да је наведена одредба у овом поступку утврђена ништавом, а предметни уговор може опстати и без те уговорне одредбе, то се не може говорити и о ништавости закљученог уговора у целисти.

Одредбом члана 277. став 1. ЗОО, јесте прописано да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице и затезну камату по стопи утврђеној савезним законом, Међутим имајући у виду да је ставом 2. истог члана, одређено да ако је стопа уговорене камате виша од стопе затезне камате, она тече и после дужникове доцње, а да ова одредба закона, супротно наводима ревизије, није „брисана као неуставна“, то су неосновани и наводи ревизије којима се указује да је ништава и одредба уговора којом је предвиђено да ће у случају доцње банка наплаћивати затезну камату по стопи већој од оне која је прописана законом, односно да у случају да је уговорена каматна стопа виша од затезне камате, уговорена камата тече и након што корисник кредита доспе у доцњу (члан 9. став 1. уговора).

На основу изнетог, Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком, о основаности тужбеног захтева одлучено уз правилну примену материјалног права, па је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић